

Avl af Brødkorn, end at de godt og vel kan brødføde sig selv og give et lille Bidrag til Landets øvrige Forsyning.

Der er af flere ærede Medlemmer her talt om Fastsættelsen af Kapitelstaksterne. Det er ogsaa et Spørgsmaal, som har en overordentlig stor Interesse i Øjeblikket, idet det spænder over mange Afgifter og Ydelser, som skal svares efter denne Takst. Af den Betænkning, som Kommissionen angaaende Løn og Stamhuse afgav i 1913, fremgik det, at der alene til de Besiddelser, der er baandlagte til Grevskaber, Fideikommissgodser og Stamhuse, skal svares en aarlig Afgift af 71,500 Tdr. Sæd af forskellig Art og foruden dette omtrent 13,000 Tdr. Korntiende, som endnu ikke er afløst. Dertil maa man føje alle de offentlige og private Godser, der har en Arvefæsteafgift at indkassere, som sikkert ikke er mindre end den af mig anførte, men maaske snarere større. Jeg har ikke været i Stand til at faa statistiske Oplysninger om disse Forhold, men disse Tal viser, at Kapitelstakstens Fastsættelse som Værdimaaler for en Række Afgifter har meget stor Betydning. Den Betydning, den har med Hensyn til vor Tiende, er forsvindende i Sammenligning med den Betydning, den har med Hensyn til vore Arvefæsteafgifter. Om Fastsættelsen af denne Kapitelstakst tror jeg at kunne udtale, at da de Bestemmelser, hvorefter den foregaar, blev truffet for at finde den Værdimaaler, jeg har nævnt, gik man ganske rigtigt ud fra den Betragtning, at Tienden bør være en Løn in natura for en Tjeneste, som vedkommende har udrettet i det Aar, som er gaaet. Man gik bort fra at levere Lønnen i naturlige Varer og gik over til at fastsætte en Pris. Og naar man skulde finde den, kunde man ikke gøre det bedre end ved at give en Indberetning om Salgsprisen for Korn i de 4 Maanedere, hvor Kornsalget da foregik i større Udstrækning, nemlig i September, Oktober, November og December, uden at Kornproducenterne altsaa havde nødtigt at hengemme Kernet, tage Svind paa det, tage Oplægningsudgifter og andre ekstraordinære Udgifter paa det, som maaske senere betinger en højere Pris. Man gik altsaa ud fra, at det var de 4 Maanedere af Aaret, hvor Kornpriserne var, om jeg saa maa sige, normale. Men de Forhold, vi nu staar i, har medført, at disse Forudsætninger for Kapitelstaksternes Fastsættelse er ganske forrykkede i Aar. Sandsynligvis vil Forholdet blive, at medens disse 4 Maaneders Indberetning om Kornsalget

her hjemme vil vise ekstraordinært høje Kornpriser, har i de første 8 Maanedere af Aaret Kornpriserne været normale. Krigens og den ekstraordinære Situation skabte paa kunstig Vis en Panikpris, som efter al Sandsynlighed vil vedvare i de 4 Maanedere efter Krigens Udbrud. Men naar saa den nye Foderstofhøst kommer frem paa Markedet, naar Indførselen af Foderstoffer kommer i Gang efter Nytaar, vil vi, hvis vi da kommer ind i Forhold, der muliggør Indførsel, faa et rigeligt Foderstofmarked, og det vil atter bevirke i alt Fald for Byggets Vedkommende et betydeligt Prisfald maaske med 6—7 Kr. pr. Td. I Øjeblikket staar Bygget i en Pris af omtrent 18 Kr. pr. Td., hvilket er ganske usædvanligt, og efter al Sandsynlighed vil Bygget stige endnu mere, inden vi faar tilstrækkeligt af Foderstoffer. Dette bevirker, at hvis man betragter Tienden f. Eks. som en Ydelse af Løn, der retter sig efter Konjunkturførhødene, og som en Løn, der svarer til Varens Værdi for det Aar, Lønnen andrager, saa er disse Forhold under den givne Situation ganske forrykkede. Den Indberetning, der nu vil ske angaaende Kornsalget, vil gaa ud fra Forhold, der helt forrykker de Forudsætninger, som vedkommende Tiendenyder kan gøre Krav paa efter Lønningens hele Art.

Jeg kan ikke se rettere, end at hvis en Tiendenyder faar den Kapitelstakst, som har været den virkelige Pris for Varen, beregnet for hele det Aar, hvori han har gjort sin Gerning, har han faaet, hvad der kan tilkomme ham, men anderledes stiller Forholdet sig overfor Arvefæsteafgiften. Der drejer det sig ikke om et Lønspørgsmaal, men om en Afgift af en Første-Prioritet, som de danske Godsejere har i det danske Bondegods, og det har en langt mere vidtrækkende Betydning. Her kommer vi til det Forhold, at Arvefæsteafgiften over hele Linien regnes som første Prioritet forud for anden Behæftelse. Den Første-Prioritet, som den danske Godsejerstand har forlangt forrentet ved Arvefæsteafgiften, skal være en Konjunkturafgift svarende til de Tider og Forhold, som vedkommende Bonde arbejder under. Det er et Princip, som under normale Forhold efter min Mening er fortræffeligt, men ogsaa her forrykker den europæiske Situation Forudsætningerne overordentligt. Endvidere gør det Forhold sig stærkt gældende, at medens de danske Landbrugere i Øjeblikket for den langt overvejende Del, maaske op mod de